

תוכן העניינים

עַמְוֹד

- פרק א' - מלחמות "ששת-הימים" כפרשנות מים בתפיסה העולמית :
 1 - תקופת אשכול - רבינו בתקופת המשך
 5 - חגורימות העיקריות של מלחמות "ששת-הימים"
 7 - מהלכיו של סאדט.
 8 - כשלון העצמות בניהול המשבר של סקירת המיצרים
 9 - החלטת הממשלה מ-28-27 למאי וגמר ההגמניה של מפא"י.
 11 - התופעה הישראלית של הרתעה, ושל מכת הנגד המקדים אותה כמבוקע למלחמה.
 13 - ההשפעה הדילפרנציאלית של האמתנה
 14 - הדרגים בניהול המלחמה
 14 - בין יודי המלחמה ותוצאותיה המדיניות
 15 - החלטות האסטרטגיות המרכזיות במהלך המלחמה
 16 - ההחלטה של הממשלה
 16 - החלטות שבין שר הביטחון לדרגת המפקד
 17 - ההחלטה לכבות את הגדה המערבית
 17 - מלחמת הנצחון וחמלהות המדיניות של הממשלה ב-19 ליוני.
 18 - ההחלטה של 19 ליוני.
 18 - ס.כ.ו.ט.
 פרק ב' - החפש לتفسיסת בטחון לאומי חדשה
 20 - אין להציג שלום בכוח
 24 - הגברת תפקיד העצמות בסיכון באיזור
 25 - מתכוננו למלחמות ערביות בעלות יעדים מוגבלים
 26 - החרתעה
 27 - מלחמת מבע

בין ישראל לקהילה הפלשתינאית.

ויתורו על אזור תהר הוא תוצאה של הכרה בגבולות כפי שהוא לביטוי בתוצאה של מלחמה, והם תוצאה לשירה של היחס לטריטוריה כמדריך איבטראימנטלי לצורך ריכוז וইישוב של העם היהודי. קבוץ גלויות ומיזוג גלויות היא המשימה החטטורית.

מושב הנגב והגליל הם הבלוטי הקונקרטי.

תר על כל ערכו הרגשי, איבנו שיק ליעדים המרכזים של הדור.

קיבלה גבולות תש"ח והעברת הדגש מקובפליקט בין קהילת לקובפליקט בין מדינתי, מסבירים את תפיסת בן גוריון של מיליטנטיות בבטחן שוטף לעומת מתינות בבטחן היסודי.

על ארץ ערב לדאוג שלא יחיו הסתננות ובכראות אותן לדאוג לכך, משומ שחתונות היה נושא של המדינה שגבולותיה באח החתונות.

מדיביות הבטחן שבדגשים שוניים, גישות דפרלמנטלייטיות בין שרת ל-ב.ג. ה证实ה על ההנחה שהערבים הם המתקנים סיבוב שני וישראל היא מדינת סטטוס קוו שאיבנה מבקשת שני גבולות.

התוכניות האגמיות, או ההצעות השוכנות שחובאו על ידי המטכ"ל ל-ב.ג. או הצעות של ב.ג. לממשלה לפועלות מיליטנטית, נטתיימו לבסוף בהחלטות ממשלה שאין לנק לכת למלחמות יזומות לשינוי גבולות.

תפיסת הבטחן ה证实ה על ההנחה שישראל היא מדינת סטטוס קוו, שאין לנו עומק אסטרטגי ויש להחליפו במובן של הגנה מרחבית, שילופטו גישה אסטרטגת של העברת המלחמה מהירה לשטו האויב, ושבגלל מבנה הצבא ואמינות חזרמתה הוא המפתח המוביל על סכנה ומעבר משלום למלחמה.

חיות ומדיביות ערבי הן המבוקשות לשבות את המצב, במטרה למחוק את חרפת תש"ח, יש להתכוון באופן אקטיבי לסקנת המלחמה, ורק תואם המפתח לשлом באזרע.

חיות ומדיביות ערבי, רואות עצמן אחראיות על גורל הנושא הפלשטיינאי ומשום כך מנציחות את הפליטים הפלשטיינים עליהם אחראיות על ההסתננות מגבולותיהם, וא밀ילנטיות הבטחונית של ישראל בבטחון השוטף מכובנת להרתיע אותן משימוש בפליטים לערוור הסטטוס קוו.

אין ניגוד מהותי בין תפיסת ב.ג. את מצלבנו כמדינה סטטוס קוו, ומכאן זהירות בניהול הבטחון חביסטי, למרות הספיקות ביחס לכובנותיו האמיתיות בפרש "בכיה לדורות" או הצעותיו השונות למשלה ביחס ל"עומרא" לבין גישהAMILMENTALIT בבטחון שוטף.

אין גם ניגוד מהותי בין דמותו המיליטנטי לניהול מדיניות מתונה ביחס לשניות גבולות. הדמי תואם הכרח לנוסף בטעון בתקופה של הסתננות חמורה שעරעה את הבטחון הפנימי של האוכלוסייה או כדי ליצור קונצנזוס לאומי לגבי נושא הבטחון או לפרק את הנשך של האופוזיציה האקטיביסטית: אחדות העבודה וחירות רק חזק יכול להיות מתוון.

תקופת אשכול בביון כתקופת המשך

מאז . קבלת ראשית הממשלה לשירות ביטחון ניהול אשכול מדיניות של המשך בתפיסה הבטחון הלאומי בתורת הבטחון, ובתפיסה הגבולות.

שני שלביים מהותיים חלו בין גמר תקופה בן גוריון וגובשו בתקופת אשכול : איבטרנציונליזציה של הקונפליקט על ידי מעורבות הסובייטית במצרים ובטוריה ולאחר כך כניסה כהונתה המובלילה בעולם הערבי, ובעקבות זה שיבוי סדר כוחות של הצבאות הערביים ושל צה"ל ומעורבותה של אריה"ב כספקית נשך ראשית לישראל.

השגת נשק ומערכות אמරיקאיות חילתה השאייפה המרכזית של בן גוריון ושל מדיניות שרת וαι השגת נשק אמריקאי מארח"ב, הביא למפנה הכספי שגרר את מבצע "קדר" שאבן מהו יותר במלחת "24 הטיבריה" שהאמריקאים סרבו לחתה.

הניסיונו האקומולטיבי של נסיבות ישראל לחסיג נשק ותמייה אמראיקאית, הגיע להצלחה בתקופת - ז'ונסן נחטפת ארה"ב לטפסית נשק גדול וחפה את תקופה חזרטו של דה-גול למדיניות המסתורית של צרפת, לראות את הלבנט ערבו כאיזור השפעה צרפת, "גמר תהליך הדקלוניזציה הפישל לכך את מתנאים ומערכות חרוטית באיזור גרטלשבינו אמריקאי. הנשק אמריקאי בא לאזן כמוויות הנשק הרומי. מעורבותה של ארה"ב באיזור הביאה את האזרע למרכזו של מאבק הבין עצמי".

הויכוח על "המחלל הבתווני" והחלה של אשכול לשימת דגש על בניית כrhoח קוונטיציונלי, קרי שרו וחליל-אוריר, אילנו מהו שינוי של התפקיד בבתוון הלאומי. כמו כן שינוי האוריינטציה האמריקאית אינה מתחווה שוב שינוי, אלא מלאי שאיפה של בן גוריון - שרת שלא תאפשר מסיבות אמריקאיות ועולמיות גם יחד.

בתקופה זאת הוחלה גבוש תורה הלחימה של צה"ל, כתגובה לדוקטרינה הסובייטית קליטת הנשק הרב, גבוש סופי של תפיסת המרtauת שתחילתה בשנות ה-50, תפיסת מלת הנגד המקדימה בצורתן הטופיוח כפי שיושמו במלחת "ששת הימים", הממשלה לא גלה נכונות למלחמה יזומה. נתקבל, שהגבولات חן קבוע, וישראל תנהל מדיניות של סטטוס קוו.

נאצר שמר על הסכם של 57 תרג'il "רוטט", היה נסיון זמני וגילה שאין כוונתו בשלב הנוכחי להגרר למלחמה בגלן מדיניות ערבי אחריות כפי שקרה בסמו או בתקריות עם סוריה בגבול הצפון.

המאבק על הימים עם סוריה היטרטיים ללא מלחמה למרות הפעלת נשק מסיבי - תותחים, טנקים וחיל האויר, וחקרב בסמוע שהדרדר בנגוד להוראות הממשלה, לא הביא את נוצר לחתverbות, או בגל קשיVICOLT או בגל העדר כוונות.

לקראת מלחמת "ששת הימים", בא לסוף הבשלה תפיסת הבטחון שהיא המשך למדייניות המסורתית שהתקבשה על עקרון של סטטוס קוו טרייטוריאלי תוך תנודות בין שתי גישות אופרטיביות ובתיות דפרטلمנטליות: רגשות יתר למדייניות חזק, לעומת מיליטנטיות בבטחון השוטף.

הגורמים המידיינים של מלחמת "ששת הימים"

- - - - -

1) הגרוטטו של נוצר בעקבות ההצלחות הראשונות של צעדיו, בנגד לתפיסותיו הבטisiות.

2) כשלון העצמות בניהול המשבר של סגירת המיצרים.

3) התפיסה הישראלית של אמינות ההרמיה ותפיסת מכת נגד מקדימה.

4) תקופת ההמתנה כתוצאה של מדיניות הפנים הישראלית.

מהלכיו של נוצר

במהלכו של נוצר יש סתייה לעמדתו המוצחרת, שלא יגרר למלחמה עם ישראל לפני שיבשילו התנאים, ואין התנאים מתאימים בזמן זהה. הודיעו של פודגורני לאסד בזמן ביקורו במוסקווה על רכוזים וכובנות תוקפניות ישראלית, וחודעה מכך של גרו מיקו לסתות, בקורסו במוסקווה בו זמן, ח比亚ו את מכונת המלחמה המצרית.

יש להניח (אין חומר מחקרי) שנוצר המכובן רק לאקט חרואותני, שמטרתו להטיח את דעת ישראל מרגע, אך הנה נוספת של נוצר בישראל לא מסוגלת להלחם בשתי חזיות.

עובדת היא שכל המהלך געשה בצדקה פומבית בחוות קהיר ולאור חזקורים.

הווצאת כוחות האו"ם ע"י או טקט לו השair בידי נאצ"ר עילך לטגת כמו במבצע "רוותם" ב-1960, והוא נגרר על ידי תחושה של חלחוח.

סגירת המיצרים שהה בבחינת ישראל מהוות החידה הגדולה של מהלך. הוא לא השair לישראל במלחכו של נאצ"ר משום ה- אופציה של הסדר או נסיגה.

תמיית הצבורית, במצרים תמיית העולם הערבי, תמיית בריה"ם, וחולשת המערב, והדמיות של חולשה ומחלוקת פנים ישראליות, כנראה שללהו את דמיונו וחייבו אותו לאובדן הפראפרזיות.

אין לדעת כמה השפיע על מהלך. הצורך להוציא את צבאו מעורבותו הכוורת בתימן. הצעת כוחותיו לטוק האו"ם, סגירת המיצרים, ובאותו בתם חוזר הפיזמו של מחייקת חבור, חסול ישראל לא השairו לישראל שום אופציה.

אין זה פוטר את החידה, שהעסיקה את ישראל, מה היו כוונותיו האמיתיות? שאלה שהטיקה את המטכ"ל אם להתייחס ל- שאין לו אפשרות לצאת למלחמה, בכלל ה-

כשלוּוחמָמוֹת בְּנִיהוֹל הַמְשֶׁבֶר שֶׂל סָגִירַת הַמִּיצְרַיִם

בישיבת החלטת הממשלה שיש למצות כל האפשרויות המדיניות לפני שיוצאים למלחמה, כמה סיבות הבינו את הממשלה:

- 1) למנוע משבר בinalgומי מבלי נסיון לשכנע את המעצמות, בעיקר את ארץ"ב, שאין לישראל גורמת למלחמה.
- 2) להבטיח שבקרה של מלחמה, יהיה גבו של ארץ"ב לעומת תמיית בריה"ם במצרים, ושלא יאבדן פירות הנצחון של המלחמה בכלל לחץ ביב"ל.
- 3) לקלים תמייה בinalgומית לעמدة הישראלית.

בישיבת הממשלה תחלהו 3 גופי שרים : שריה אחדות העבודה שתמכו ביציאה למלחמה, בגורם שבושא המליצרים בעשו בעל חשיבות משנית שפגעה באמילנות החתרעה, מעמידה את ישראל בסכנה ומתחייבת למכת נגד מקדימה כדי לנצל את ההפטעה האופרטיבית, משומם שההפטעה האסטרטגית אבדה.

שרי מפא"י היונינים, התבססו בעיקר על דוחוי אבן וטענו שאפשר להמשיך בחמתנה, המשך יעמוד בזאת, ושיש לתת לאראח"ב את הזמן שהיה דרושת לפטור את המשבר. שריה המפדי"ל טענו שמאוחר להפתיע ומוקדם לצאת למלחמה ויש לתת לאראח"ב למצות את מהלכיה, העמידו בספק את דיוקנו האופטימי של הרמטכ"ל : כ-30,000 נפגעים. שריה מפא"י, תמכו בעמדת ראש הממשלה, שמציגו את המהלך המדיני, ועלינו לעשות את המלאכה. לא על דה גול ולא על א'ונסן יש לסגור כדי לקבל את החלטה. התבססו על הדוח של הצבא ועל יכולתו לחייב את נאצ'ר.

דרך קבלת ההחלטה של הממשלה מוחילת מחקר יסודי: אבן טען שלא נתקבלה ההחלטה בממשלה ולפי מחקרו של דיר גיסט הייתה זו . מקורות שונים מצביעים על הצעעה שבו היו 9 תומכים לעומת 2 מתנגדים.

אחרי ישיבה ממושכת ומילוגעת, נדחתה ישיבה למחירת היום בעקבות קבלת שדר חריף מג'ונסן סוכם ברוב גדול להמתינו.

ישיבה זו הכריעה לשפט את גורלו של שר הבטחון, ושינתה בדיעד ובצורה גורלית את תפיסתו הלאומית היסודית ואת סדרי העדיפויות הלאומיות.

בעקבותיה כמה ממשלה לכוד לאומי ובתוכה שלוש מפלגות פוליטיות שחובשה המשותף ביניהם הוא אי קבלת עקרון "החלוקת"

שחיקתו של שר הבטחון על ידי חבריו למפלגה, שריה הממשלה, אלופי המתה הכללי, על ידי דעת הקhal המגояייסט בחזיותם ועל ידי דעת הקhal "המגояייסט" על ידי יריביו הפוליטיים הוא סופו של תהליך, מושך של שיקת כוחה של מפא"י, על עקרונות מדיניות חבוריאוניזם בלבד בין גוריו וborgorionizם נגד בין גוריו.

בليسותו של א. אבן לבירות העולם, יצרה גם הפגה וגם צפיה. תוצאות שליחותו בפריס ובלונדון היו למעשה מאכזבות, לעומת ערפול בכוכבות אמריקאיות.

דווחו של אבן יצירה מחרשה שארה'יב לא רק מתנגדת למלחמה אלא שיש ברצוינו של ז'ונסן לפועל, להבטיח את חופש השיט, אבל שהוא זקוק זמן, lagiיס את המערכת הביביל לתמיכת עמדתו.

גמר הנסיוון והתלבתו ביחס לכוכבות האימפריאלית של ג'ונסן הבהיר תחיליך המבויכה שהשתרעה במשלה, בעקבות הנעת מכונת המלחמה הישראלית והצפיה לנסיון התסדר הביביל.

בעת ביקורו של אבן, שובי דגש ישראל, לפטיחת המיצרים לעובדה החדשה שנאוצר רכז בגבולה הדרומי של המדינה צבא גדול, והדגש הוושם על איך "לשבור את טבעת החבק".

המחקר עד כה, לא ענה על הסתיירות שנגלו בין הדיווחים שנתקבלו לקרה ישיבת הממשלה של 28-27 לינואר לבין הדוחה המפורט על השיחות עם ג'ונסן כפי שפורשו ע"י רוסלוב ונמטרו לאפי עברו.

פרשנותו של אבן היא שקבעה למעשה את החלטת הרוב משלטי ועומדת בסתירה לנוכח יותר יסודי של הפרשנות הזאת ימים מעטים לאחר ישיבת הממשלה.

החלטה הממשלה מ-27-28 למאי וגמר התגמורות של מפאיני
ישיבת הממשלה שבה הציע ראש הממשלה לצעת למלחמה זומנה לקרה החזרתו של אבן מאראה'יב.

ראש הממשלה שוכנע בעמדת הצבא, שאין מוצא אלא לצאת למלחמה. פרשו שלו את דווחי אבן היו שמוצעו מהלכים המדיניים והבעיה החשובה היה פגיעה באמינות כוח ההרמיטה של צה"ל, והטכנו הממשלה שפגיעה זאת מהוותה לגביו כלפי ישראל.

המלחמה נוחלה על ידי ממשלה שבת חרוב המפאי'י נכח אבל לא משל. כתהlixir שהביא לגמר ההגמוניה של המפלגה הדומיננטית בישראל הביא לשינויים מפליגים גם ביחס לתפקידו הטריטוריאלית ולדימוי הגבולות.

חאם תוצאת ישיבת הממשלה היא מקרית, או מהוויה תחlixir וסיום עידן. ואם היה רק פגיעה בירושאי התפיסה או שחתיפסה איבדה את יכולת לחתרודד עם הבעיות החדשות. בגמר המלחמה - מפא"י בממשלה הייתה משה לכוכב שכבה אבל שאורו נראה עוד זמן ממושך.

התפיסה הישראלית של החרטעה ושל מכת הנגד-מקדימה כمبرיע למלחמה

הכרזות הרמטכ"ל ערבי ראש השנה שນפרשו כנסיוון לאיים על משטר סורייה, הפלת המטוסים הסורים על دمشق נחשבים כగורמים שהביאו לחדררות המצב והניעו את נאצ' להחפש בעולותיו. טמוע היה פולחנה שהתקה במליך קרב, מעבר למכנית, וחדיתתו היו חזקים מאד, הפעולה שימשה לחוסילו סיבה לנכח את נאצ' והעמידו באור מזל. הכרזת הרמטכ"ל הייתה בתונה בחלוקת לקבל. על כך "הערת" מר' הבתוון לא עד כדי היהתה נזיפה, הקרב בשמי دمشق פגע ביוקרתו של המשטר הסורי.

שלושת האירועים האלה מסבירים אמנים את תחילת המשבר, שנגנו אומנם לרוסיה תחושה כאלו ישראל מתכוונת לפגוע בסורייה שמתוח לאפורו-פוסה של מוסקווה, אבל יש לבחון את השפעתם העקיפה על השאלשות המאורעות, אבל נצחון לא זוקק לחסרים. התפיסה הישראלית של החרטעה ושל חוצרה להעבירות המלחמה במלחמות לשטחו של האויב במקת נגד מקדימה אם בפגיעה אמינות החרטעה ל יצא למלחמה, התפיסה חזאת תשפייע על המערכת הפוליטית ולא רק על הצבא.

ישראל קבעה לעצמה קוויים אדומיים *Casus Belli* ונאצ' פגע בכך מהם : בוטל הטעמאות של 1957, אווטר על נאצ' להכניות צבא לקדמת סייני, לסגור את המיצרים, להוציא את כוחות האו"ם. ולאיים על קיומה של ישראל. מבחינה של ישראל היה זה

מחיקה במוחי יד של כל הישגgi 1957 ופגיעה באמיניות החתרעה.

במבחן "רוטט" נאוצר נחג להזרים את צבאו לסיבגי, החזיק בו כ-60 יומם, ומכחיבת פרוש צר, פגע באמיניות החתרעה.

המטה הכללי פרש זאת לחומרה, ראה בזה כשלוח מודיעיני, וחקים למבצע אקט טרטואומטי שהופיע על ראייתו במשבר ב-1967.

עם כל החומרה של המהלך, ועם כל היוקרה שבaczar, חלילהagiis, לא ראת הדרג המדיבgi ב"רוטט" סיבה מספקת למלחמה למטרות פגיעה באמיניות החתרעה.

השאלת האם חולשתה של המערכת המדיבנית גרמה לפרוש נוקשה את אמינות החתרעה ובמקרה כן האם חולשתה היתה גורם מרכזי בדרך ניהול המשבר שהביא למלחמה? האם הצמידות לאמינות החתרעה והרגשות להעדר עמוק אסטרטגי מהוביל החלטה אוטומטית לצאת למלחמה או האם ההחלטה מחולשתה של המערכת המדיבנית?

השאלת האם לא ניתן היה לנצל אחרית המשבר, המחקר לא נתן עד כה תשובה מספקת, בגלל התנהלה היטודית של החוקרים שאט המלחמה הצלחת, הרי היתה הכרחית. היו חלקיק דעות במטכ"ל ביחס לפרוש כוונונתיו של נאוצר במלחילת המשבר ובධיעבד, הטביר הרמטכ"ל שהתכוון ל"יכולת" ולא "יכולנות", משום הנטיון להפיג את הלחץ מעל סוריה חילב את ישראל לאזרחים כוחות לגבול הדורי. לא ברור עד היום אם נאוצר האמין לדוחים הטובייטים למטרות שבסמו לו על ידי הדרג הבכיר במוסקווה, מגורמיקו לטדאות ומפוגורני לאסד.

השאלת הנוטפת היא אם הגיוס הכללי שבא כתוצאה מפרוש זה שמטכ"ל לא תרם לחבאת המשבר לשיא נוטף?

מדיבניות מוצלחת אינה מחייבת הטבר כמו זאת המתוחייבת משלו, אבל גם מלחמה מוצלחת מחייבת בחינה יסודית, ונראה לי שהמחקר עוד לא אמר בנושא את המילוי האחורינה.

השפעה הדינanziאלית של "החתונה"

לתקופת החתונה שהחלה למעשה עם בסיומו של אבן ונטליימה ביום תחילת המלחמה – השפעה ריבתית וטונית על מערכות שוניות, על הממשלה, על הצבא, על המערכת הבינ"ל והחתונה השפיעה דינanziלית על שלוש המערכות:

1) השפעה חיובית על הצבא שניצל את החתונה לעדכוון תוכניות ולהכנות כל תדריגים למלחמה, וככיסתו של צבא מילואים למלחמה, היה/caillo זה צבא סדיר.

2) השפעה חיובית על תומכיה של ישראל משוט המאמץ לגייס תמייה בין"ל, היסוסית האמיטיים של ישראלagiiso לישראל אחדה בינהומית, משוט הסכנה האמיתית בשקפתה לגורלה לעומת אופיו השחצני של נאצ'ר.

3) השפעה רסנית על תדמיתו של הדרג המדיני וקטלנית לגביו מעמדו של רהיימ.

כאשר המלחמה החלה, היה הצבא במלוא עוצמו והממשלה זקופה היה להבאים של דיין ובגין ולחזוק מעמדה. הממשלה הייתה נשיא חולשתה אחורי מאבק שווה שלא להכנע לתכתייב דעת הקהל שדרשה להרכיב ממשלה לכוד לאומי, לא זוקים לשותפים, לנצחונו בדברי גולדה מאיר.

אופורית הנצחון מנע מחקר יסודי על הפער בין כוחו של הצבא לבין חולשתה של הממשלה, והשפעה המכרצה של חולשתה זו, על ניהול המלחמה על תוצאותיה, על חוטר יכולתה לקבל מחייבות על גורל השטחים, על תלות שאלכה וגברת בתפקיד המילוטים וככילהה לבצעו עופדות בשטח לא פעם בניגוד מפורש לעמדותיה.

מתבקש לבחון את מקור האימובייליזם המדיני, של החלטות, לא להחליט, הדומיננטיות הפרטונלית של דיין ואלו מקורות בשבירת הדומיננטיות החטטורית של תבוצעת העבדה.

תדריגים בניהול המלחמה

חוקרנים חלוקים ביחס לדרך ניהול המלחמה, ובחלקם רואים בדרגת הצבאי תoplevel המركזי וחלק מן החלטות בניגוד לדרג המדיני (יורם פרץ, 1982).

בחינת ניהול המלחמה מלבד שבסוגו נוחל שמפקד המלחמה היא הממשלה, ורק מטוכה קבינה מלחמה, לפकח על המהלים האורופטיים והתאים להחלטות האסטרטגיות – מדיניות, נוחלה מלחמת שוויי מעשה על ידי שלוש דרגים:

- 1) הממשלה שקבעה את החלטה לצאת למלחמה, החלטה על זריז כבוש ירושלים והחלטה לא להחליט על כבוש הגולן, והחלטה בدىיעבד על כבשו והחלטה על סיום המלחמה.
- 2) שר הביטחון שקיבל מעשה את רוב החלטות האסטרטגיות של המלחמה – חמוץ מתונות בויכוח – והוא כפוף לדרגת המפקד צבאי נציג של הדרג המדיני.
- 3) הדרג הצבאי שבצע את החלטות האסטרטגיות של שר הביטחון כלשונו ורשותו – תוך סיטה אחת על סדר הכוחות לעלייה לגולן, ניהול המלחמה עיידן הפטוט בו – גוריוון לפי המוד חזה, יקנה לו מבקרים רבים אבל לא נשאר מקרה תheid, יש לו ירושלים.

בין יעדי המלחמה לתוצאותיהם המדיניות

עד המלחמה הוגדר כشبירות טבעת החנק של צבא מצרי, ובלימה ביותר החזיות. הפרוש היה לפרוץ את התסגר מצרי, להוציא את צבא מצרי מיכולתו להלחם, להחזיר את אמינותה החרתעה.

התרגום האורופטי של המטרה האסטרטגית הייתה לכבות אט סיני, להגיע לתעלת, כיעד שר הביטחון הגביל לכ-10-15 קילומטר מן תעלת.

ביתר החזיות הוחלט לבלום וחשיבות היו גם מדיניות וגם צבאיות:

א. אי רצון לאסתבר במלחמה עם ירדן, גם מהuder סיבה סבירה לכך, מושם שטיפיסט הגבולות של הממשלה הייתה המשך התפיטה של בן גוריון - שרתו, סטטוס quo ואיל שינו, הדבר תורגם במטרים שנמשכו לחוטיין ביום הראשון של המלחמה ובכינורות שוגים.

ב. ספקות ביחס לצורכי ללחום בסוריה מעבר לפועלות עבישה, דבר שבשאר מעומעם ובלתי מוגדר מושם שהחובו עם סוריה נגער לפני המלחמה, ועם תום המאבק על המילים, וחסול בעילית האזורים המפורזים; זה הרקע לויאוך הממשלה על כבוש הגולן - ויאוך נוקב בין הממשלה לשר הבטחון.

הסיבה הצבאית, הייתה חרכו להגעה למלוחמה יותר מאשר בחזית אחת. הבלימה כרוכה למנוע את חדרת כוחות האויב, ורוטקו לשם כך רק כוחות בלימתם. כך, שכובש הגדה וירושלים נעשה לבסוף בעזרה מעטה יחסית של כוחות מועדים לחזיות אחרות, פרט לצנחים שכבשו את ירושלים והאווגה שכבשה את צפון הגדה עד ג'נין.

יעדי המלחמה היו ברורים, אבל שונו וחלכו בתוך תוכה של המלחמה בשיג ושיח בין שר הבטחון והדרג המפקד.

ההחלטות וחותבות מבחינה אסטרטגיית מדינית שנתקבלו במהלך המלחמה, נקבעו תוך שיקול הניגוד הדיאלוגי בין היעדים האסטרטגיים לצרכים אופרטיביים.

ההחלטות האסטרטגיות המרכזיות במהלך המלחמה

מספר החלטות אסטרטגיות שנעו את מהלך המלחמה. לפחות היו חלקן דעות בין הדרג הצבאי ושר ח'טו'ר בהן נבחנה ההשפעה של המהלך האורופטיים על תוצאות המלחמה.

השפעה של הממשלה בהחלטות המרכזיות ראוויים לבחינה מחדש. לממשלה לא היו כלים לheck אמרי נח'ול המלחמה במהלך בغال נזוק למעשה בין שר הבטחון לבין הממשלה.

לא בשמחה, בכאב, אני מוכן למסור חלקים מא"י, במסגרת פתרון מדיני, לא הכל...
נוצרך לשלם טריטוריה, אני שולטן כבוש, מבטחים חוק וסדר. גבולותינו איננו הגורם
הבלתי, השאלה היא אופיה של המדינה, אין פתרון מדיני בלי להחזיר שטחים" ⁷.

טל מרחיב את היריעה: "גבולות בטחון, עומק אסטרטגי, לא היו עיני ואין גם
היום שאלות יסוד לצריכות להכabil לנו תפיטה לגבי מהותה, דמותה וגודלה של המדינה.
אייזה מדינה אנו רוצים - מדינה יהודית, זו לאומיות וכו'. אסור להתאפשר על יוזד
וחכלית כדי להשיג יתרונות טופוגרפיים או גיאוגראפים מסוימים" ⁸. התקדמות
חטבולוגית...תתגבר גורם האש, שהוא מצד תנועה, אחד מיסודות המלחמה, לא
מכריע לגבי שאלת הגבולות. יש חשיבות לנטרונים גיאוגראפים בקשר לתנועה ולזמן.
יש חשיבות למרחב ולעומק בקשר לאורך נשימה, אך שאלת המרחב איננה נגזרת מגורם
האש" ⁹.

גם רבין מתיחס קודם כל לאופיה של המדינה: "אני רוצה את המדינה כמדינה
יהודית לא ליצור צירוף פוליטי שהופך את האוכלוסייה הערבית למרכיב אחוזי גבוה
^{על הדעת}
medi אין לעלות אפרטהייד בישראל,קיים אוכלוסייה שאין לה זכות ביטוי פוליטי
אין רק בעיות בטחון צרוֹף, יש בעיות ערכיים" ¹⁰. היו בינו לביןם שנתפסו לחומות
באספמיה, הגזימו ביכולתו, רואו את עצמו כמעצמה. מוטב לחזור לקרקע המצלאות,
אין לוותר ויתוריהם שאין לעשותם, אבל אין להניח שבלי וויתוריים טריטוריאליים
אפשר להגיע לפתרונות מדיניים. השאלה אם מותר היה לשלט את מחיר נתישת השטחים
(בשלום עם מצרים) התשובה היא חיובית. בגמר המלחמה היו בידי ישראל קלפי
מיוח מעזינים להשגת מטרות מדיניות. אם יודעים את המגבבות, את הסיליגים,
הדמיוגרפיה, את הגיאוגרפיה, גורמים בין'ל משתנים, אינטראנס של המעכבות. אם יודעים
להציג סיליג לשאיפות מוצדקות ע"י תוכניות מדיניות ריאליות, לא אני ואפסי עוד,
אין זה מספיק לחתם תמורה שלום, נסכמה שלום, במצרים חילנו חייבים לתת תמורה
טריטוריאלית" ¹¹.

חוֹרְבוּבִיךְ בעקבות מלחמת לבנון מעלה את הבעיה שהחטועורה במשה יי' : "התפיסה של תוספת מטרות מלחמה בדיעד אינה כנראה , המקור היחידי של תפיסת 'מטרות בלוטות' . היא קשורה גם בתפיסה אחרת שיש לה מחלכים במיסד הבתוון – התפיסה של מטרות פוחחות או "גיצול החצלה..." כך גם הגיע צה"ל במלחמות שתי' לקו סואץ , ולקו חירדן מבלי שאלה נצפו מראש" ¹² .

ויש לחזוץ לתפיסה של מדינת "טטוטס קוו" של הספקות ביש : לאור האסטרטגיה אבסולית של נכונות להסתפק ביש בכל שלב , וגם להסתפק בפחות مما שיש . אין לומר לעربים כל מה שתקבלו תמורה נכונותכם לשלוות , הוא נכונות ישראל לשלוות , חמורת שלום צריך לשלם בהרבה שטחים . זה כבר איננו חוויכוח ¹³ . "בתוון מירבי כביטוי טריטורייאלי ופרטונו מדיני לא חולכים ביחס , אין עדיין פתרון המגשר בין חניינים" לגבולות בני הגנה (לא 1967) אין חיום פרטנר עברי , גם לא ארה"ב .

משמעותו שאין חובה של חיפוי בין גבול מדיני והקו הבתווני , צריך לנוקוט , פרוזיה תחנות התראה , כוחות ביל"ל , או איזה שהיא נוכחות צבאית" ¹⁴ .

משמעות שמרכיבי העוצמה אינם רק גבול מדיני והקו הבתווני : על מה אנחנו נהרגים בוגע למרכיב עוצמה עיקרי , המוטיבציה וחמוראל... קטן פער המוטיבציה-גברת המוטיבציה הערבית , קטן פער הטכנולוגיה - לרשומת הטכנולוגיה של המעצמות ¹⁵ . עליינו לדאוג שלא נגרום במשיגנו ובמחדרנו לכך שהמוטיבציה אצל אויבינו מטופת הפער לטובתנו בתחום המוטיבציה , עתיד להצטמצם , אם הצד היהודי יידחק אויבי קטיבית "לאין ברירה" , ואם אנחנו נאבד את השק הרעיון – אסור לשכוח כי אין עוצמת מביעה "לאין ברירה" , ואם אנחנו נאבד את השק הרעיון – אסור לשכוח כי אין עוצמת מביעה עמידים יותר חזקה מזו העוצמה הריעונית" ¹⁶ . עברו וחוֹרְבוּבִיךְ גם הם קוראים את עוצמת הצבאות עם המוטיבציה : "שלוב בין עוצמה צבאית ישראלית היחסית ומחותת העוצמה , המוטיבציה הערבית לגבירו מכל מקום את אפקט ההרתעה" ¹⁷ .

ח' נובמבר

חרוביץ בעקבות מלחמת לבנון מעלה את חכמיה שתתעורר במשהו : "חכמيتها של תוספת מטרות מלחמת בדיעבד אינה כנראה, ח המקור היחידי של אפיסת "מטרות גלוות", היא קשורה גם בתפיסה אחרת שיש לה מחלכים במינסן חבטחו - חתפיה של מטרות פתוחות או "ניצול ההזדמנות... אך גם הגיע צה"ל במלחמות ש"ג לקו סואץ, ולקו חירדן מבלי שאלה נצפו מראש" ¹².

ויש לחזוץ לתפיסה של מדיניות סטטוס quo של אנטפקות ביו"ש: לאור האסטרטגיית אנטפקית של נוכנות לחטא ביו"ש בכל שלב וגם להסתפק בפחות ממה שיש לו יותר ערבים כל מה שתקבלו תמורה נוכנותם לשלו, הוא נוכנות ישראל לשלו, תמורה שלום צריך לשלם בהרבה שטחים. זה כבר אינו חוויכוח" ¹³. "בטחו מירבי כביטוי טרייטוריאלי לפתרון מדיני לא חולכים בלבד, אין עדיין מתרו חפשר בין השנויות" ¹⁴ לא גבולות בני חגה (לא 1967) אין חיים פרטנר ערבי, גם לא ארחה"ב.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ¹⁵.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ¹⁶.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ¹⁷.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ¹⁸.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ¹⁹.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ²⁰.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ²¹.

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ²².

משמעותו של חיפוי בין גבול מדיני ותקו חבטוני, צריך לנוקוט, פרוזיא תחבות המראת, כוחות בין"ל, או איזה שהיא נוכחות צבאית" ²³.

תהליכי חתפקחות מן האופוריה של מלחמי נגע גם בשאלת המודעות של המגבלות של
השמרש בכוח הצבאי. אצל אוטם החוקרים, אנשי הצבא ומדינאים שהיו שותפים בגבוש
התפיסה שבאה לשיא בשלותה במלחמת ש"י.

אין להשיג שלום בכוח

"ישראל אינה מסוגלת להכריע את הסכסוך באמצעות צבאים"¹⁸. מושם שי' באמצעות
הכוח הצבאי יכולת ישראל לשלול מן הצד השני את השגת מטרתו הפוליטית הסופית,
אך היא לא יכולה לחביא, להשגת מטרתה הסופית של ישראל בהשגת שלום. יעדיו של
הכוח הצבאי בנסיבות המדינית הישראלית הם מוגבלים במידה מסוואה לתפיסה הקלאזוביצית...
יצירת תנאים מדיניים היא תנאי ותכלית אשר לשמה מופעל הכוח. תורת הבטחון הישראלית
אומרת: א- אין אפשרות להשיג את חיעד הסופי על ידי שימוש בכוח צבאי. ב- לישראל
אין אפשרות לתקיים ללא עוצמה צבאית, אשר במידה ולא הכריע כל איום צבאי כנגדה,
תרתיע. ג- העוצמה הצבאית צריכה להיות משולבת בהפעלה, בהכנת מדינית.
ד- תהישגים אוטם ניתן לצפות מהפעלתו עצמה צבאית אם זמן ושטח, הם הם המשמשים
רק סיום בלבד להמשך התהליך המדיני"¹⁹. גם לטרור האשפוי אין פתרון צבאי.
אמצעים צבאיים יכולים לצלם את מספר הנפגעים ולהקטין את חנק. לחימה יעילה
יכולת להגדיל אבדות ונזקים שלחם. בלי פתרון מדיני כולל לא ניתן להשיג לחפה
מוחלטת של הטרור"²⁰, אבל, "אין דרך אלא בצרוף של מווים מתווך עמדת כוח"²¹.

בנסיבות של היום אין להטיל על צה"ל את המשימה של חסול הסכסוך ע"י מלחמה
יזומה ומכרייה או אף כולל. היא לא ביכולת להשגה, מושם שימושים גורמי הבטחון
האזורים במערכת הבין-מעצמית"²².

הגברת תפקיד המעצמות בסכטנור-אייזון

"אחד הלקחים המרכזיים של המחשבה הצבאית הישראלית היא לחיות ערים למוגבלות של המזיאות הבינלאומי" ²³. "הסכטנור הערבי ישראלי הוא מושלב במערכת הבינלאומי שמנעה מ-48 ועד היום זאת ותמנע בעתיד אפשרות של חבאת העוצמה הצבאית בידי הכרעה פוליטית של הסכטנור. מי שלא מכיר במוגבלות האלה, מטעם חלק של המזיאות" ²⁴. קיים כוشر הרתעה והכרעה, נגד מדינות העימות, אך מעולם לא חשבנו שנוכל להרתיע ולהכריע בעלות-ברית מזדמנות מבין המזיאות. ההגנה נגד המזיאות מושתת בתורת הבטחונו שלנו על ההנחה, שקיים מוגבלות כוח בינלאומי, קיים סדר עולמי仄, או אחר ו_hz המזיאות מנטרלוות ומרתיעות את השניה" ²⁵.

זאת היא עובדת שהיא מטריה הוטובייטית צריכה למנוע מצב שבו אפשר לצה"ל לכבות בירות או הישג צבאי שימושו הכרעה מוחצת של צבא ערבי המעורב במלחמה נגדנו או מטרות משטר, שמושג בעקבות תוכנות המלחמה" ²⁶.

אנו מניחים את החרתעה הגלובלית האמריקאית לעומת מעורבות רוסית, אבל חמיה הוא הגברת התלות בארח"ב. "מאז מלח"כ שוגן המושגים שלנו וחתומות הערביה, מושגי הבטחונו של ישראל השנו מבחן כמותית. לפני המלחמה היינו זקנים ונשך מארח"ב בסכום של עד 300 מיליון דולר, היום בספק אם אפשר להשתף במיליארץ וחצי. לא בכלל אנו תלויים בארח"ב מבחינת נשך וטיוע למימון הנשק הזה, אבל במידה הרבה יותר גודלה, פי 5 או פי 6 כפפת נומינלית מאשר לפני מלח"כ" ²⁷.

מתחייב הצורך הלאומי להמנע מ탈ות רבת מדיניות: "ישראל אף זה הפעם יכולות מצוילנית לעמוד בחיצים אמריקאים (משבר קליסינגר, מרץ 1975). ולגבות תשלום גבוהה במחיר העתרות סופית להט"י" ²⁸. "ישראל הוכיחה יכולה לעמוד בתנאי לחץ כבדים מאד" ²⁹. "אפשר להשתיע בארח"ב ויחד עם זאת לנוקוט במדיניות עצמאית, אולם לא בלי חינה אותה גם כשהיינו זקנים ל-300 מיליון דולר לא ניהול מדיניות

חוֹץ בְּלִי חֲבָנָה אַתָּה. גַּם בַּתְּקוֹפָה שֶׁלֹּא קִבְּלָנוּ פְּרוֹתָה, אוֹ מַעַט מְאֹוד וְלָעִיטִים בַּתְּנָאִים
קִיצּוֹנוֹגִילִים הַחֲשַׁבָּנוּ בָּהּ³⁰.

אוֹלֵי עַל זה חָשַׁב קִיטִּינְגִּיר כְּאֶשֶׁר צַטֵּט אֶת בִּיסְמָרָק : "הַחֲלָשׁ מְשִׁיג עַוְצָמָה בָּאֲמָצָעָות
וְחַזָּק מְגֻלָּה חָולָשׁ בָּגָל עֲקִיבָּות"³¹.

לְהַתְּכּוֹבֵן לְמַלחֲמָה עֲרֵבִיָּה_בָּעֵלוֹת_יְעָדִים_מוֹגְבְּלִים_

לֵ. הַרְכָּבִי רֹואֵת בַּמְלָחָמָת "יִשְׂתַּחַת הַיָּמִים" כְּפָרָשָׁת מִים בַּתְּפִיסָּת הַעֲרָבִית עַל יָדֵי הַפְּרָדָה
בּין הָ-³² *Design*, לְבֵין הַמְּדִינִיות. בּין הַחִזּוֹן אֲרוֹד הַטוֹּוח לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל,
דְּבָר שֶׁלֹּא נָתַן לְהַשָּׁגָה בְּמִצְיאוֹת שֶׁל חִזְמָן הַזֶּה, לְבֵין קַבְּיעָת יְעָדִים מְדִינִיים רִיאָלִיסְטִים,
חַנִּיתְנִים לְהַשָּׁגָה עַיִל שִׁימּוֹשׁ בַּבְּשָׁק, כְּסִיוּעַ לְתַחְלִיךְ הַמְּדִינִי, עַיִל תַּחְלִיךְ הַמְּדִינִי וּבְמִתְגָּרָת
הַאִילּוֹצִים הַקִּיּוּמִים בַּמְעָרָכָת הַבְּלִינִיָּל. גַּם רַבִּינוּ

"מְדִינִות עַרְבִּים חֲדָלוּ מְלַחְצֵיב כְּמַטָּרָה אֶת חִסּוֹלה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלַחְצֵיב לְעַצְמָם מִטְרוֹת
מוֹגְבְּלָות. לְמַלחָמָת הַחֲתָשָׁת תִּיהְיֶה יְעֵד מוֹגְבָּל בַּיּוֹתָר. מַלחָמָת יוֹחָנָן הַפְּעֻלָּה כּוֹלָלָת שֶׁל
נִשְׁקָה לְהַשָּׁגָה הַשְׁמַת תַּחְלִילְךָ הַמְּדִינִי. יְעָדִים מוֹגְבְּלִים לֹא כֵּל קָשָׁר לְגֹדֵל הַפְּעֻלָּת חִכּוֹת.
הַפְּעֻולָּה הַצְּבָאיָת הִיא מִשְׁבִּית, לְצֹוֹרֵךְ הַעֲיקָר שֶׁהוּא מְדִינִי"³³. "ילְכֹךְ יְשָׁרֵךְ עַרְבָּה בְּתוֹרָת
הַבְּטָחוֹן, יְשָׁרֵךְ לְהַתְּאִים אֶת בְּנִיְתְּ הַצְּבָא, אֶת חָעוֹצָמָה הַצְּבָאיָת וְאֶת תּוֹרָת הַבְּטָחוֹן כִּדי לְהַבְּטִיחָה
קִיּוֹם וְיִשְׁרָאֵל לְהַתְּאִים לְמַלחָמָה כּוֹלָלָת מוֹגְבָּלָת. צְרִיךְ לְבָנֹות אֶת הַכּוֹחֵךְ כְּכֹוח מְרַתְּיָע. הַמִּטְרָה
הַרְאִשָּׁית שֶׁל תְּפִיסָּת הַבְּטָחוֹן הִיא לְמִנוּעַ מַלחָמָה וְלְדָרְבָּן אֶת פְּתָרוֹן הַסְּכָסָר בַּתְּהִלִּיכִים
מְדִינִים. בָּמִידָה וְאֵין הַחֲרָמָה מִסְפָּקָת, עַל הַכּוֹחֵךְ הַצְּבָאי לְהִיּוֹת מְסֻוגָּל לְהַשָּׁגָה אֶת יְעָדִים
לְמַלחָמָה, אֶם הַמַּלחָמָה כּוֹלָלָת מוֹגְבָּלָת אוֹ בַּמַּלחָמָה כּוֹלָלָת"³⁴. "יְשָׁרֵךְ לְהַעֲרִיךְ אֶת צְהָיִל
לְמַלחָמָה שִׁיעָדָה מוֹגְבָּל כְּגֹון מִיהָנִיכָּה. כְּאֶשֶׁר מוֹפָעָלָת מְלֹאת הָעוֹצָמָה הַצְּבָאיָת שֶׁל כֵּל אוֹ
חָלֵק מְדִינִות עַרְבִּים בְּמִגְמָה לְהַשָּׁגָה יְעָדִים קְרָקָעִים מוֹגְבָּלִים. כְּאֶשֶׁר מְכָלִית הַמַּלחָמָה הִיא
לְדָרְבָּן אֶת תַּחְלִילְךָ הַמְּדִינִי וְלִיְצֹורְךָ תְּנָאִים שֶׁיִשְׂרָאֵל לֹא חָסְכִּים לְהַמִּזְדָּמָה לְכָן. סָוָג
כִּזָּה שֶׁ מַלחָמָה מַחְיֵיב תְּכִבּוֹן אַחֲרָה, מִאֲשֶׁר מַלחָמָה כּוֹלָלָת. דָּרָךְ הַפְּעֻלָּת חִכּוֹת מַחְיֵיב
חַכְרָעָה מִתְּרָה וּמוֹבָנָת הַוּצָרוֹת הַשָּׁגָים גַּם מוֹגְבָּלִים"³⁵.

ה ה ב ת ע ת

חויכוח על גבולות בטוחים ועומק אסטרטגי נסכו תחשות בטחון יתר, ונושאים רבים שטופלו בשיטיות בגבוש תפיסת בטחון לאומי הוזנחו בעקבות מלחמת שהי' חזרו ונעשה נושא לעיון מחודש בנטיונות הראשונים של חדש התפיסה אחרי מילוי'כ.

לרוב עוסק בנושא בין, משוט חיוותו אחד מגבשו עד מלחמת שהי'. "ישראל עסקה ועסקת במושג ההרמעה כיורן שмагמתה הייתה ונשארת למבע מידת האפשר מלחמה"³⁵. בין לצרכי בטחון אך לצרכי הרתעה, צרייך היה לבנות כוח שיכול להשיג הרתעה אפקטיבית. כוח עיקורי לא גמד על ידי מניעת יכולת של הצד השני לכבות שטח או להטב לר' אבידות, אלא קודם כל שיכול להסביר את האבידות ובמקרים חוכאים ביותר לפחות בלבד, אין בו הרתעה"³⁶. "כוח ההרמעה הוא עירוביה מרכזית לשכנע שבדרך המלחמה יספגו העربים רק מפלות צבאיות ותמצאה במצבי מдинניים-צבאים קשים יותר מאשר לפני המלחמה"³⁷.

אבל, ההרמעה לעולם אינה יכולה להיות הרתעה אפקטיבית, באופן אבסולוטי. האפקטיביות שלה, היא, אם הצד השני פותח במלחמה הוא ייפגע בכוחו הצבאי, ואולי יותר מכך, בצורה מוחצת, חרדה ומקיימת. כל אמצעי הגנתו הוא חסר – יכולת למלא את מירב האמצעים חמורותים לא היתה סתירה בין התפיסה חזיה'לית לבין צרכי ההרמעה לבין לצרכי ההכרעה"³⁸.

מלחמות מנע

נושא שחזר לטיפול עיוני הוא נושא מלחמות מנע ומכה ראשונה, או מכת נגד מקדים. ולא תמיד מהבנה היא ברורה בשימוש המגוח.

"אין טעם במלחמה אם אין יכול להבטיח כי השגיה אכן יובטחו בבחינה מדינית. בנסיבות האזרות אין תוצאה נקבעת כתוצאה מיחסים הכוחות הצבאיים אלא בשל הצלחות העצמיות על מעיות זו. יכול להיות מצב בו נגיע למסקנה כי אין מנוס מלחמת מנגע, אם כי אחר משא"י נתתי פתו לאשוו כי העומק האסטרטגי שבתנה המנגע מלחמת מנגע, אבל הנסיבות המדיניות יקבעו אם מלחמת מלחמה זו מפחית את הצורך במלחמה מנגע. אבל השcole הצבאי על מלחמת מנגע יהיה גורם חמוץ כוח צבאי מוגבל בלבד... בערך השcole הצבאי על מלחמת מלחמה היא מה תהיה מידת כוונתו של צה"ל עם פtilחת הפעולה. במידה ובהתנה התראת לאפשר לגיס, לפרוס ולהערך לרקטה הפעולה, לשcole צבאי שני מרכיבים : הזמן וההתראת, מרחב התראת בראה לי כשיקול מורכב מאוד בין חימרונו הצבאי למגבלת המדינית... אולי בצדו של ההישג תפגע המעיות המדיניות בסיכוי להשיג הסדר ובסיכוםו לטיען להבטיח את שלב הבא. זה יקבע אם לכת ללחמת מנגע. אין בוסחת פלאי" 39.

יבלי להתייחס לנשך בלתי קוגניציונלי, שינוי של איזן כוחות לטובה שהוא מחייב התקפת מנגע. הבעית המרכזית היא איך להגיא לבניית כוח שיכל לענות מול התעכבות של הצד השני. בהיקף וביחסים ביניהם. אבל, אין פקודות אוטומטיות, אם בכלל עוד × כוחות עיראקיים בסוריה או בירדן אין זה מחייב מלחמת מנגע. מאז משא"ל" עד ספטמבר השחור, חגה כוח עירקי שווה לשתי דיביזיות בירדן, למעלה מ-2000 טנקים לא יצאנו ללחמת מנגע, אין דרך פלא לדעת מראש את התנאים הספציפיים המחייבים או לא מלחמת מנגע" 40.

תפיסה מתפקיד ובנייה

הוא יכול על קו בר-לב לא סוכם. ידוע בו, וגם בגישה הדפנטיבית שהتلותה לגישה המדינית שהקו יציג אבל הלחמים שהוסכו בקרבות בסיני עד מהפך ב-14 לאוקטובר הוליכו מחדש אל הגישה האופנסיבית. גם כאן כמו בכל התפיסה המדיניות היא

שתקבע את אופיה של האסטרטגייה. בהכרח נוכנות לשורה טריטוריאלית מחייבת גישה התקפית.

טל במושא זה הוא חד משמעי: "בחול קרב הגנה, הוא הרת אסון לישראל" ⁴¹.

"בחול מלחמה דפנסיבית על ידינו, אפילו אם נצליח לבלום את האויב, לא מבטיח עדיין את סיום המלחמה, כיון שארך הנשימה של הערבים גדול יותר, ואבחנו נטרוקן משבינו בחומר וברוח, קודם שיתרוכנו הם" ⁴². "כמota הכוחות הערבים לא אפשר לנו להשיג הכרעה כללית במלחמה באמצעות דפנסיבה, מכיוון שגם אם לא יצליח האויב להבקיע את המערךות שלנו, הרי המלחמה לא תיפסק ותימשך ותהפוך לתחרות של שחיקת משבים.

מדובר כמובן ברמה האסטרטגית הכללית, כאשר במישור הטקטטי והאופרטיבי נדרש לנחל קרבות הגנה ולעתים יהיה בכך אפילו משפט יתירון" ⁴³. צבא שליטהו כוחות רבים, פועל על פי השיטה מרכז כובד, ולא על פי שיטת ריכוז המאמץ, לפחות פעולות מעטות. רק מי שנחנה מעליונות כמותית יכול לארשות לעצמו לנחל קרב הגנה, לנחל מלחמה דפנסיבית. שיטת המאמץ העיקרי מחייבת החלטה מראש היכן ירו כוח המשאים והמאמץ דפנסיבית. שיטת המאמץ העיקרי העיקרי מחייבת החלטה מראש היכן ירו כוח המשאים והמאמץ דפנסיבית. רק האפשרות מבטיח הכרעה... המעטים צריכים לאמץ לעצם את העקרונות של שאיפה להבחתת העיקרי להשגת הכרעה... המעטים צריכים לאמץ לעצם את העקרונות של שאיפה להבחתת המכה הראשונה ונחל מלחמה אופנסיבית ולא דפנסיבית. בתנאים כאלה של יחס כוחות כמותיים - מעטים מול רבים ויחס של רווחה בין כמות הכוח של האויב והמרחב. רק האפשרות מבטיח הכרעה" ⁴⁴. גם מתי פلد רואת את היתרון ביוזמה: די באבדות הצפויות למי שモותר על היוזמה ועל הזמן תזכיר הדרוש כדי להטוט מחדש את תקו, כדי להצדיק את הכל הפשוט, שתקם להרגע השכם להרגע" ⁴⁵. מחייב לטול את היוזמה הטענית מאחר והיוזם יכול להחליט על ריכוז כוחותיו על פי רצונו, והוא קובע מראש איזה תהיה חזית המאמץ העיקריי" ⁴⁶.

משמעות בינו גורמי האיכות שלנו הוא גורם איקות האדם - ובlichkeitו עצמה: על פניו שטח יש בו יכולת מתמורה. הוא מוגבל בלחיימת סטטיסטית אבל בא לביטוי מלא בלחיימת ניידות. תמיד חתרנו להעברת המלחמה לשטחו של האויב ולהגיע לקרב תגועה, אשר יחייב את הצד השני

להמצא במלחמה ניידת. זה אילגנו ישם בהכרח ברמת הגולן או לאורך הירדן, אך מחייב לגביו הגזרה המצרית... על יעדים מוגבלים, בצורה האפקטיבית ביותר, במספר קטן של אבידות ובזמן קצר ביותר, על כוח להיות התקפי אם כי המטרה היא בסודת הגנתית. כוח אשר לא יהיה התקפי במחנות או פן מירבי, לא ישרת את המטרה של תורה חבטחו *היישראלי*⁴⁷. "הדבר הוא גן העדן של הטקטיקאי, שטח בו חופשיות היחידות לפועל, לא כל שוקלים מגבלים..." הוא תרונו לכוחות שקו וחווכנו למלחמת תבואה ולקróבות הכרעה"⁴⁸. ו"שוב התברר כי חצי האי סיני מהוות שטח הריגת אידייאלי עבור צה"ל משום שבו ניתן לכוחותינו חולחים של צה"ל מלאה אפשרות לפתח את כושרם בקרב"⁴⁹.

ומכאן לטוגי כוחות שעלייהם לבסס את בניית הכוח: הכוח האוורירי והעוצבות הבנידות המשורייניות. הכוח האוורירי הוא ש策יך להבטיח את חופש הפעולה שלבו בכל הבוגע לגיוס צבא מילואים ופריסתו על ידי חופשי עליון ועל היעדים האסטרטגיים החזוניים של המדינה. נגד כוחות האווריר של האויב, הכוח האוורירי משמש כזרוע אסטרטגיית והאורטיפית ארוכת הטווח, כנגד יודי המשתית האסטרטגים במדינות ערב, וכנגד כוחות ויעדים שונים למרחב האופרטיבי של הלחימה... יש להציג את חיסודות של בניין צבא - יבשה גדול עם עדיפות ברורה לעוצבה הבנית המשוריינית, אשר היא בלבד יכולה להיות נושא התקפה עמוק שטח האויב, רק באמצעותה ניתן לאיים על יעדים אסטרטגיים חזוניים שלו ועל שלמות צבאו ולאלו לסייע את המלחמה..." "הרע במיעוטו: ניהול הגנה גמישה, ככלומר לחימה שמטרתה להשמיד כוחות. אין להסתכן בניהול הגנה נוקשה, ככלומר בקרב שמטרתו לשמר על שטח בכל מחיר"⁵⁰. כאן כמובן בא לביטוי תפיסתו של טל, שכמו זאת של שרון ושל רבין התנגדו אז למpitת קו בר-לב. אבל ילא בכל הצעירות שלנו קיימים תנאים לניהול הגנה גמישה, ולכך ייתכנו מצלבים שלא תעמוד לרשותנו אלטרנטיבת אחרמת זולת התקפה"⁵¹.

של איקות וטיב הציג

אבל "בניות בבחינה חומרית היא פועל יוצא של התמונות בתחום טכני ולוגיסטיים
ואילו מבחן הרוח היא פועל יוצא של מוטיבציה, יוזמה, העזה, גמישות מחשבתי,
כושר אלטורי ומצב של תודעה"⁵².

ורבין מפסם את התפילה: "מתי בא היטרונו, נא חזית מצרית (14 לאוקטובר), ברגע
שהם יצאו למתקפת השיריוו של דיביזיות השריוו, הם חזרו להיותם, ואנחנו חזרנו
להיות אנהנו"⁵³.

גזרה_ רווית _כוחות

"הבעיה העיקרית בשנים הקרובות תהייה איך פועלם בגזרה רווית כוחות, ברמת הגולן
היתה כבר דחיסות ועומק כוחות"⁵⁴. "אבל נוכח רוויה של כוחות אויב ביחס למרחב,
המגן הוא שציריך להנות מעדיות כמותית ברמה אסטרטגית - לאומי ולא תוקף, כדי
שמקובל בקלאסיקה הצבאית, המגן מפוזר ופרוס עם כוחות מבוקרים בכל מרחב חזירה
בעוד תוקף מרכזי מאמצים ומרכזי כובד"⁵⁵.

"ויתכן שבתיד יקומו עוצבות יותר מודרניות מזו העוצבות המשורייניות בנובת זמננו -
עוצבות שתאפשרו להתחפש על מרחבי תמרון אופרטיביים ואסטרטגיים נוספים וגדולים
יותר. בעתיד יהיה קשה יותר לחדרו לעומק שטחי האויב כיון שזירות
רווית ביחס גליות ואמצעי גלו. חזות זאת מיימת פעם נוספת בשток אומנות
המלחמה והצלחה תהיה מותנית עוד פעם בהחזרת כושר התימרונו"⁵⁶.

קוויים פנימיים ורכיבן _המאץ _גזרה _אלת

"יש להניח מלחמה במספר חזיות. ומכאן חוזר היטרונו לקוים הפנימיים להעברת
כוחות, מגזרה לגזרה"⁵⁷. יתרכז הוויתור על שטח זה פרוץ ודילול כוחות הם הורדת
מתוך הקונפליקט ומצוות מימי החכורה. קוויים פנימיים וגמישים, העברת גליות מגזרה
לגזרה"⁵⁸.

"יש להביא בחשבון קווים פנימיים וחווניים^ו. אנו פועלים כלפי כלל העוצמה הערבית לפוי קווים פנימיים ככל שהתרחקו הקוויים ועם האצטזם היתרונו^ו, נוסף יתרונות עמוק מהווים מגבלה לABI זהנו, לצורך השימוש ב קוויים פנימיים וחעתקת כוחות מגזרה אחת לשניה. בפועל קיימות שתי גזרות, מזרחית ומערבית. מהירות העתקת חכחות מאחת לשניה, השתגנה ומשחק כוחות הוא יישיט פחוות לABI כוחות היבשה. עתיד לא יהיה מנוס מתכוון רכוז המאמץ בגזרה אחת, כאשר יוכל לתרחיב עד כדי מאמץ נוסף בגזרה אחרת".⁵⁹

המצב המדיני החדש באזורי השובות המטיב את תקוויים האסטרטגיים

שלוטם עם מצרים, מטבחות ירדן וسورיה במהלך מלחמת עיראק – איון, ומלחמה לבנון, ויתכן גם חרפתקה הנוספת של לוב בע'יאד, מקשים לראות את קווים בהם ימצא האיזור בסוף הקונפליקטים האלה.

למרות הקשי לחזות את התפתחויות(משום האינטראקציה שבמצבים) משום שתנאי סיום המלחמות האלה יעמיד את שכנו, מצרים, סוריה וירדן בפני דילמות חדשות ומcean أولى בפני הראה מחדש מוחדשת של הקונפליקט הישראלי – הערבי.

סיום מלחמת לבנון, תחזיר את ישראל להכרח לבחון מחדש את מציאות הקונפליקט במצב דברים יותר מורכב.

משבר לבנון, שהביא להגברת מעורבות רוסית אבל יחד עם זה מלמד שאס"ד יצא ממנה לפחות פגיעות מן אלה שנראו בזמן האקיוטי? אבד מטוסים, שיכולים להיות מוחלפים במהרה אבל חיל את צבאו, תחת חטירה הרוסית שמר על קלפי מקוח טובים לבנון.

במצרים בוודאי עוסקים בשערוך הסכמי קמפ-דייוויד, משום שבמלחמות לבנון ישראל חופשית מן החזית הדרומית היהת חופשיה להפעיל את כל עוצמתה נגד יתר ארצות ערב.

אם אין לנו טוילים טעות אופטית גדולה יישרל לעמוד בפני הצורך למכנן אפשרות מלחמה גם בחזית המזרחית, תוך סכנה של הגררות מצרים, ומשום כך יש לראות במצב האסטרטגי בכל אחת מן הזרות הפוטנציאליות במצרים, ירדן וسورיה.

השלום עם מצרים

טורוביץ סבור "שהסכם השלום עם מצרים לא מתি�ישב עם האפשרות של מלחמה רדומת"⁶⁰. אבל יחד עם זאת, "מקובלת ההנחה של כל שלום יהיה שלום חמוש כל עוד ישמר מאין הכוחות הצבאי שיבטיח את כושרה של ישראל לטקל בכוח העצמי כל יוזמת ערבית"⁶¹.

כפי אמר קצנברג לרביון: "חוזה שלום על כל תגיו, איבר שווה את מחיר חנייר שעליו הוא מודפס אם לא מתקיימים בו שני תנאים: שהחוזה יוצר מצב שהוא תועלתי לשני הצדדים, ושעוננה לצפיפות שני הצדדים קוו ליצור על ידי חתימת חוזה שלום. ואם לצד זה מפסיק להיות כדאי, והוא שוקל הפרתו, ידע להעיר מה יהיה העונשים, חמץ שעליו לשלם על החפרה"⁶². עונשים במובן שהטורוביץ רואה, ז.א. - היכולת הצבאית של ישראל.

אבל השלום הוא חלק, ומחייבתו חלקו של שלום חמוש, ואין להניח שם סוריה מתוקף את תוטקף, תוכל מצרים לעמוד מנגד הרבה הרבה זמן: "מקטינן סכנה של שתי חזיות, בפתחות לפחות"⁶³. ו"גם אם נרווח שנתיים ארבעה ימים בדרirog בין סוריה למצרים, אם צה"ל לא מסוגל לנצל את זה להשגת יתרונות צבאיים בולטים, זה לא טוב".
דרוג כזה כשלעצמם שווה כמה ק"מ בסיני"⁶⁴.

אמנם יש להניח שהשלום עם מצרים נובע מהבנתו של סדרת אות חוסר התוחלת בהמשך המלחמות לעומת בעיות הפנימיות במצרים ולכך העוצמה הצבאית של ישראל בחרטעה האקמולטיבית של התנשות וכשלון חוזרים, חייב להעברת פטרון הסכטוך משדה קרבות שולחן הדיוונים"⁶⁵.

אין המכב חזת מחייב את חיורשים, וגם לא בהכרח לאורך זמן ולכל הנטיות המשתבות. יש לראות את מקרים כמפורט בפונציה ללחמה, ואת סיבי כשדה הקרב, כל עוד אין אנו רואים באופק את סיומו של הסכטור.

האנטזיה הירדנית

הdíלמה בין מחיר השлом הטרייטורילי ודמות המטרוּה המדינית מסתבכת בגדרה המזרחית גם בגל הנושא הפלשתילאי.

גם בנושא השרה הטריטוריאלית שמתברר וહולך עם גבר התתבלויות ביהודה ושומרון, הוא פרובлемטי משומת תואפי הרגש וחוירבב של הגבול הזה. "גבול בטחון מבינה גיאוגרפיה בקשר לסכוּן מרכזי האוכלוסייה ושטחים אסטרטגיים חיוניים. אם האויב יכול לפגוע במחירות לאזוריים אלה, קיימת סכנה שהמדינה תוכרע אסטרטגית. בקשר זה צריך לבחון את שאלות הגבולות ואת גודל הסכוּן, או את מידת האיום מצד המדינות השכנות ולא לגבי כל נקודת ונקודת המדינה אלא בקשר לשטחים האסטרטגיים החיוניים"⁶⁶. "כל פריצת שריון של 2-3 דיביזיות משוריות חיל סכנה לעצם קיומה של ישראל. פרוזים לא מספיקים בגדרה חזאת, דרוש אוזן אסטרטגי, מציאות של שליטה שתשלול כמעט כל אפשרות לבניית כוחות. ירדן פלוס עיראק עם 3000 טנקים לתקדים 1200 לוחם לא יותר מ-12-14 שעות"⁶⁷.

הצעה עברון – הורוביץ "לבחוּ בגדה אטורה של כניסה שריון מערכת ג.מ. ו-ג.ט. ארטילריה, פלוט מתקני תמראת ותדר, תוך הנחתה שהגדה מפורצת"⁶⁸. אפילו בתפיסתו של הורוביץ שייכל הסכם יהיה קל יותר אם הגדור תהיה חלק של הירדן, וקשה יותר במדינה עצמאית"⁶⁹. לא בראית לי בעונת לצרכים של גבול רגש חזת.

" הקמת מדינה פלשתינאית ריבונית טומנת בחוכה את חזע להמשך המתייחות, והמשך סכו"ר כל הסדר מדיני שיווש בינו לבין מדינות ערב" ⁷⁰.

מערכת חקוקים חייבת בכתיגתו חשובה מואצת בין מחיר שלום הטריטוריאלי לבין מרוחח הבטחן ודמות הפטرون המדיני. כדי שיבתו סכוי שלום לא בחוזה שלום אלא בחוויה שתוווצר" ⁷¹.

לפי הסכמי קמפ-דייוויד נשאר צה"ל בגדר תוך הסדר עם ירדן, ושאלת אם האופציה חירדנית עוד תשמר, שתקופת המעבר לא תיצור ישראל גורי למלחמה נוספת בגבול המזרחי.

כאן, ללא שינוי משטר בישראל, אין לראות פתרון סביר באופק, וגם אז לא יהיה פתרון ללא שודד מערכות קשה וחמורה, בתוך תוכה של המערכת הפליטית הישראלית. יש לראות את גבול המזרחי כזירת מלחמה וכזירה מאבק מדיני, אם המלחמה תמנע.

ברמת הגולן

"ברמת הגולן חייבת ישראל להשאר את הפסכם שלום, לא בהכרח בקווים חנוכחים, אבל לא הייתה שיש להעמיד את מרום הגולן ועיניו זיון במקומות חיכן הם היום מוקמים" ⁷². אבל לא נראה שלום באופק עם סוריה, כל עוד נשארת רמת הגולן בידי ישראל, משום התקדים של שלום עם מצרים, למרות השוני חממות של זירות ישראל, משום התקדים של שלום עם מצרים, למרות השוני חממות של זירות קרב הפטנציאליות בגולן היה שדה קרבי כוחות, קשה לתמרוּן וקשה להגנה גמישה בגלל פגיעות הגליל. אומנם פריצת שריוּן בתמרון ותנוועה מיימים על دمشق, אבל מוגבלות העוצמה הצבאית הישראלית היא אמננטית למעורבות הסובייטית שrangleותה גבוהה במיוחד, בגלל אובדן מצרים, בגלל פגיעהוּת של עיראק, ובגלל האימפרונת ביליה של המ丑 באירן אחורי עידן חומיגני, כל זה עוד לפני פתרון

שהוא באפגניסטן. חוטר רגשות בישראל לאינטראסים המיחדים של סוריה בבאקה ובאזור טריפולי והחוטר היציבות הלבנונית הופכים את האיזור לרווי מתח וסכנת מלחמה תיא אנדמית.

בשך גרעיני

מקובל עד כה שיישראל צריכה לסוך להרתעה ולבטוחנה על צבא קוונצ'ונגלי, תמיד ימצא משהו ולא חייבת להיות מצרים, שתנטרל את הנשך חזח, אם יהיה בידי ישראל. אבל, אסור להמצא שניה אחות בצבא שלו השני יש נשך גרעיני ולנו אין. ככל שניתן לדוחות מציאות נשך גרעיני בידי מדינה ערבית כן ייטב לישראל... תפיסת ההרתעה הגרעינית לא מבטיח את הקפתה המצב, מדיניות ההרתעה המוסכמת היא מנעות מהצתת יעד שהוא עצם הקיים הצד השבי, ומכתה עוד תחום: הרתעה מלהגיע לעימות צבאי ישיר בקנה מידת רחוב בין כוחות המעצמות, גם כאשר מדובר בעימות בזירה תוך דוגמת המלחמה במרחב הרחוק ומצרים בשנות ה-70.⁷³

"במידה ואכן יהיה נשך גרעיני, באופן המוצחר והאפקטיבי בידי שני הצדדים, אין הדבר מבטל בהכרח את התהומות באליזור ואינו עירוב לשלום".⁷⁴

לקראת סיום

עם שבירת הקוונצ'נטוֹן האומי מסביב לערכוֹן חלוקה והתקומות התפיסות שהביאו לנטיון לקדש את התקrhoּ בא"י גדולה בוועיגנטים שונים, הגדה או חלק ממנה, הגולן, חלקייה של אזורים שמוחוץ לאבוק הבינ'יל עם מצרים, נעלם הבסיס שאפשר אוטונומיה יחסית של שוקלי בטחוּן. אוטונומיה כל עוד לא מתקיים פלוג בערכוֹן מקובל, עלייו אפשר היה ליזור הסכמיות רחבה על הייעדים הלאומיים המרכזיים.

דומיננטיות של עקרון החלוקת נשמרה כל עוד נשמרה הדומיננטיות של מפא"י, שבמשטר קובשתו ציוגני, הצליח לבסס קואליציה בהן הייתה התחה הסכמיות על היעדים לאומיים המרכזיים, סמלית לפחות. עם אי יכולתו של אשכול להטיל את מרותו על הממשלה ולהחליט על המלחמה ב-27 במאי 1967, נשברה סמכותו ואותו נסתיימה תקופה.

הkoaליציה הסמוייה שקבעה בין המועוטים שהמשותף היחידי ביניהם, היה אי הסכמה לעקרון החלוקת כאשר המלחמה נסתיימה. בידי ישראל ארץ ישראל גדולה, אופוריה לאומית ואובדן שווי משקל מדיני, וגם נזרע הזרע לפלוג חעם על בסיס רעיוני, ונשברה למעשה הדומיננטיות של תנובה העבודה.

בטנוינו של דיין שהוא קרוב יותר לבגין מאשר למ. יער, המאבק שנחלו גורמים שונים לקבוע עובדות בשטח האימובייליזם המדיני כל אלה יחד היו תופעות לוואי למציאות הפטורית פוליטית חדשה: עדיף כוח פוליטי מרכזי מסוגל לגיבש מסביבו עוצמה פוליטית מספקת, או להרכיב קואליציה שתתבסס על הסכמיות רחבה מסביב ליעדים לאומיים מרכזיים.

הארוניה של הגורל היא שאוטם הכוחות "היוניים" שניסו לדחות מלחמה ובכך אולי למנוע, פגעו ללא תקנה בראש הממשלה ובנסיבות המשטר, שברואת המחותם שבילים עמד מול נסיבות לשבור את תפיסת הפטוטוס קו"שגבשה מאז נתקבל עקרון החלוקת.

לא תפיסה עקרונית משותפת אין בסיס למה שהרובי צ קורא "אוטונומיה של שוקלים בטחובים"⁷⁵. קיומה של הסכמיות היא שאפשרה גבושה של תפיסת בטחון לאומי, ובמסגרתה בתקיימה אוטונומיה של שוקלים בטחוניים, מה שמשיל פולד קרא בוצרה בוטה: עשו את תפיסת בטחון "לשפתה של הפוליטיקה"⁷⁶.

ומכאן "התמורות טשטשו את הגבול בין שוקלים מדיניים ושוקלי בטחון הפכו את עצובה של דיקטיניה של בטחון לאומית מוסכמת כמעט לבתאי אפשרית"⁷⁷. חשוב ש"יש לעשות הבחנה עקרונית בין שוקלים צבאיים טהורם לבין שוקלים מדיניים ויש להבטיח מפני ערבות תחומיים מטוכן שלא רק שאינו מאפשר להעריך נכונה את המצב, אלא גורר אחוריו טעויות מסוכנות"⁷⁸.

במצב של מדינת ישראל, בכוננות של פשרה נחשב היום "כירוניות" ו"יגוניות מדינית מחייבת. נציבות צבאית בכוננות לפועלות מנע צבאית יזומה"⁷⁹.

"יש לבנות עצמה צבאיות קו נבנציונלית שיאפשר הגנה נגד כל התקפה ערבית"⁸⁰. כדי להשיג תוצאות צבאיות מהירות החלטות ונראות לעין, מלחמה שלא מטיילים בתוצאת ברורה ברמה אופרטיבית היא כשלו לישראל ברמה האסטרטגית. מכאן הצורך להעביר את ההתקפה לעומק שטח האויב, לאיים. על המטרות האסטרטגיות החיוגיות ועל כושר השדרות הצבא שלו ולאlez אותו לסיסם את המלחמה"⁸¹.

אבל "קשה להתעלם מכך שככל עוד אנו צמודים למלחמה קו נבנציונלית - יתכן וכבר עברנו את נקודת השיא ביחס הכוחות, ככלומר את הנקודת שבה נמצאנו. ביתרונו בולט ביותר ביחס הכוחות הצבאיים (כאשר העוצמה מרכיבת מכמות ואיכות גם יחד)".⁸² ועומס הבטחון, גובר וחולך משום שהישיטה של חיל קרב... דרך שלוב בין זרועי, הוא אצלנו בין המתקדמים בעולם, גורם הזמן להטפקת מידע, הוא מבין הטוביים בצבאות, אבל הכל מגדיל דרמטית את הוצאות הבטחון"⁸³.

לסכום: "ארבעה התפתחויות בעלות מגמות אסטרטגיות ומדיניות שגרמו לפחות באוטונומיה של שוקלי בטחון צבאיים. לעומת שוקלים מדיניים : 1) הסכם השלום עם מצרים. 2) תלות גוברת בארה"ב. 3) צמצום תועלת פוליטית של הצלחות צבאיות. 4) האיום של חדירת נשק גרעיני לאיזור".⁸⁴

אבל מלחמת לבנוו, מעלה ביתר שאלת חשיפה האידיאולוגית הלאומית הדומיננטית שברת את ההסתמויות הלאומית, אבל פרטונה נמצא על שטח עיוני אחר : בתחום הפוליטיקה הלאומית ולא בתחום תפיסת הבטחון הלאומי.

בחירת החוקרים ואנשי הצבע עליהם ביטתי את סכום הפרק על הרוחורים של חדש אשורי של תפיסת בטחון לאומי⁸⁴ נבעה קודם כל מסוכותם בתחום, אבל לא פחות מן העובדה שגם מיליצאים תפיסת בטחון לאומית פחות או יותר כוורתנית היונקת מהסתמויות הרחבה ביחס ליעדים לאומיים ולאופיה של המדינה, למראות אי הסכמה יסודית ביחס למפת הגבולות העתيدة.

לא ביטתי ליצור סינקרטיזם תפיסתי. אבל המשותף מתבקש .
יבטחון ישראל כך גם עבשו, אינו מבוטס על איקות הגבולות אלא איקות הצבע...
בטחון המדינה, שמר כל עוד צבאו יהיה חזק מכל צבאות האויבים באזרע"⁸⁵.
ואז אפשר לקיים אולי את דברי הורוביץ : "מלחמה שנדרת היא מלחמה נחטכת"⁸⁶.

כמה היבטים על השפעת מלחמת "יום הכנופרים" על יחס ישראל -

ארה"ב ואמווראים תושמות לבניית תפישה לבתוון לאומי

כמו בנוסאים המרכזיים של תפיסת הבתוון הלאומי, כגון : גבולות בני הגנה, עומק אסטרטגי, שהמלחמות יום הכנופרים בחרנו אותן באור האכזרי של מציאות המלחמה, גם חייטים עם ארה"ב עברו את המבחן חזח, וכוחה של ישראל בעיניו ארה"ב נקלה בפרופורציות שוכנות.

لتפיסת האימוביילזם הישראלי חיו אבות רבית, וקיסינגר היה בינום. ולפי דבריו: "השער הקפואן הוא לטובתנו", הוא ישכנע את המצרים להתייצב פנים אל פנים מול המציאות שתאפשר הסופות הסובייטית ומדיניות חזח קיזונית הן מכשולים בדרך לתקדמות וכי רק ארה"ב יוכל לחייב לחשד. הדבר ימחיש את אצתם ידם של הסובייטים¹. מכך שאמרונסן הגדר אותו "שלוב בין עוצמת צבאית וחולשה מדינית הוא המאפיין המרכזי של שיטת ניהול בpthון לאומי במידה של מדיניות, זה מתורגם לשLOB בין אקטיביזט צבאי לאימוביילזם דיפלומטי".²

המלחמה שנήתה את ראייתו של קיסינגר במוי"מ על הארמיה השלישייה ישראל לא תפסה היקף של שטו הפרטקטיבת האמריקאית ושארה"ב יותר מעוביגנות בהזדמנות זו להכין בסיס למוי"מ ולבטס דו שיח עם מצרים, אשר לאפשר לישראל להשיג תישגים מצב טקטי עדיף"³, מצב שישRAL רואת אותו כחיגוג. בדרך סיום מלחמה, "ארה"ב מבע מאתנו פירות הנצחון, היה זה אולטימוטם ולא פחות מזה. לולא זה הארמיה השלישייה הייתה נכנעת. היינו לוחמים בשבי 30, 40 אלף חיילים וסדרת היה חייב להודות. כך לעמו. אחרי יום תיינו משחררים אותם בלי נשך אבל זה היה משנה את גישת מצרים ביחס לשאלה אם נצחו או הפסידו במלחמה. ותיינו מקבלים קלפים למוי"מ לקונקרטי⁴.

דברי משה דיין.

הסקום של קיסינגר הוא ברור: "הישראלים הפסידו במלחמה בהינתן אסטרטגיית, אם כי נצחו בה מבhinת טקטית, חעבדה שהערבים היו מסוגלים להלחם משך 17 ימים מבעלי שכבותיהם לישרו, נחצתם להם לנצחון. ואכן יש לראותם כמנצחים במלחמה".⁵

גם עצם סיבות הערביות למלחמה רואת קיסינגר כמוסדות: "עמדתנו היא כי... אגסיבות שחוללו מלחמה זאת היו בבירור בלתי נסבלות עיבני מדיניות ערבי...".⁶ "כי הסתוט - קוו שדר עד למלחמה יצר למשה, מביע ערב נכבד לננות לשבור את הקפאון "לא שלום ולא מלחמה", על ידי תכנון שבר ביביל. ימים מספר רוחה דעה, כי המעשה שעשו הערבים אולי, לא בלתי מוסרי".⁷

קיסינגר מתחילה להבין את מניעי סדרת כMOVIN היבנה שונח שהבינו מנהיגים ישראלים אחרא שזמן אפשר לנתח את המלחמה. עם שוד הקרבות. "סדרת מלחמה מתכוון לא להצלחה טריטוריאלית אלא במטרה לשבור את תקפו ולחנich יסוד למו"ם, להציג את הבוד העצמי למצרים ולהגביר את הగמישות הדיפלומטית. מעט מדינאים מתחילה מלחמה עם תפיטה כה בחירה של מטרותיה הפליטיות".⁸ מושם שי"התפיטה שלנו של רציננו אינה תופת את רעיון כניסה למלחמה, שלא נתן לנצח בה, רק למען החזרת הבוד העצמי".⁹ למרות שי"סדרת יודע בעומק עצמותיו שתפסיד במלחמה".¹⁰

מכאן עובר קיסינגר להערכת עדות הפמיה החדש של סדרת. סדרת אינו מתיין תוך חולשת, איינו מתחבו. הוא הרוויח את זכותה של מצרים לשולחן המ"מ...".¹¹ בשיחות עם שריה חז ערבם בו חיימה מרוחקו בוטפליקה מאלג'יריה סקף מסעודה וסביר מכוחית ב-17 לאוקטובר 1978, מתייחס קיסינגר לנצח הערבים אחרי המלחמה: "המעמד הצבאי והדיפלומטי הערבי השתרף, ולפיכך הבשיל זמן הדיפלומטיה".¹² ובמסגרת על ניצבת החדש של ישראל עיבנו אומר קיסינגר נוצר מכב אסטרטגי גש, שבו הליונות הצבאית של ארץ אחד, בעיטה אשלייתית. הצורך בתסדר מדיני געשה ברור לכל הצדדים".¹³

מסתמנת והולכת הערכה חדש של מקומה של ישראל בחשיבות האמריקאית, ומקומה של מצרים בה". מצרים ובניל בריתם גרמו לשינויים חשובים במצב כתווצה מעוצמתם וגבורתם שהוותה בשדה הקרב, דבר מזה לא היה מסתכן ע"י המשך קרבנות¹⁴.

אנו זקנים למידה מסוריהם של Ancestry¹⁵.

ה- *Ancestry* איננה מתייחסת לי"קירים המיוודאים של ישראל וארה"ב¹⁶, אלא בנית סדר חדש במרקם התיכו. בטור חטגורת של סדר עולמי במסגרת הדנט, כאשר מעמדה של ישראל ושל ארצות ערב, קבלו שקלול חדש בעקבות המלחמה. בשיחה עם היילן אומר קיסינגהיר: "נכנת לבנות סדר עולמי מבוסס על הדנט – המלחמה קרה נסתימה, אבל הדנט לא תגרום לעזיבתו את האזרע להשפעת עצמה אחרת. יש לנו יחסים מיוחדים עם ישראל, לנו מחויבים על בטוחנה וזה רק אפשרי על ידי כבוד רכובותה. אבל אין הייחדות חזאת נוגדת ידידות עם מצרים. אין לנו רצון להיות שוטרי האזרע. לנו מעוניביגים בבנייה מערכת חיים ובתוון ע"י עמי האזרע בהרמונייה עם עובדות העולם"¹⁷.

"קיסינגהיר שירץ לאסכולה של מאزن הכוחות... בריה"מ הוא יריב אסטרטגי ובתקופה הפלט קולוניאליות העולם השלישי הוא אזרע של *ホールמעצתי*, אחד מן המעצמות חייבות בהכרח למלאו לפני השניה, אם על ידי פקוח ישיר או ע"י צמיחה לקוחות מקומיים"¹⁸. "הערכות המתחגות בריה"מ במשך המשבר במרקם איננו דוגמא של כשלון הדנט אלא הדגשה של *מייגבלוֹטִיךְ*. מה לנו יכולם לקוות – היא הקטנה סכנת העימות באזרע שולדים ולהבטיח אלטרנטיבות אפשריות באזרע מרכזים"¹⁹.

ובטכמו את מגבלות הדנט אומר קיסינגהיר: הדנט לא מונע התנגדות להשתנות סובייטית, להיפך היא יוצרת את המארגן הפסיכולוגית היחידה להתנגדות עצמאית"²⁰. ומאפשרת לשמור על סימטריה בין שני עמודי התווך דו-קיום ובלימה. דנטנט היה אמצעי לנגול עימות אידיאולוגי ולא לוותר עליו"²¹. "אבל העולם הוא גרעיני מדינאים לא מוכנים יותר רק את צבאותיהם, אלא את חברתם ואת האנושות כולה. מכאן שיריביבו נעשה גוף שותף במגיצת מלחמה גרעינית, אימפרטיב מוסרי, מדיני

- . 84. מתי פلد, תמורה במחשבה האסטרטגית הישראלית, מעריב, 24 אפריל, 1974.
- . 85. ד. חורוביץ, הקבוע והמשתנה, עמ' 45.

ואסטרטגי"י²². ומכאן את מקומו של המזה"ת כחלק של האסטרטגייה הגלובלית בו יRibوت בין מעכמתית היא מיצאות מדיניות קובעת"²³. ארח"ב גבש מדיניות ברורה כלפי מדיניותה של ברית"ם באיזור ותדרים נאמרים תוך תוכו של משבר מיו"כ: "אנו נפעל נגד מדיניות חוץ תוקפנית – הדטען לא יכול לחתקים נוכח חוטר אחריות באזור כל שהוא לרבות במאז"ת"²⁴.

"ニיקסן לאאמין לכובנות תרומות, האמין למ"מ מעמד כוח"²⁵. וסבירו הקוברטוי" במקהה מוגבלת מקומית אנו יכולים לחזק את ברית"ם מאויימת, הדטען כתה את המזה"ת כר בצהורה מוגבלת ואנו נמצאים כאן במצב תחרותי"²⁶.

חולשת מעמדה של ישראל בעקבות המלחמה קיבל ביטוי מוחשי בקשר האמבילגנטיא של ארח"ב לנושא גבולות 67.

גבולות 1967 סטיריה בין טריטוריה ותERRA

"אתפסר אם תחוויב ישראל לחוזר לגבולות 67, הסדר כולל יחייב חזרה לגבולות 67, ואני לא רוצה להיות מצוחה עט זה"²⁷. דברי קיסינג'ר. אבל המציאות נראית הרבה יותר מרכיבת כאשר קיסינג'ר אינו בשיח איטית עם מנהיגים ישראליים: "מול יריבים בלתי מתאפשרים על כל גבולותיה נטש השבד בין מדיניות חוץ של ישראל למדיניות הבטחון שלה. יעדת הטופיוicia דבר, שLAGBI שאר האומות היא בקדמת מוצא, בניהול מדיניות חוץ – הכרת שכנותיה בזכותה להתקיים. מטבע הדברים ראתה ישראל בשטחים שכבהה ב-1967 ערובה לבטחון, אותו בקשה לשווה מאז הקמתה. היא חוותה חן לטריטוריה וחן להכרה, ולא שתה להודות שאולי יתרבר כי אין היעדים האלה בעליים בקנה אחד"²⁸.

"יש להבין את הפסיכולוגיה של ארץ שלא ננתה מני האטריבוט המינימלי של הריבונות: להתקבל על ידי שכנותיה"²⁹. אבל "זה נראה כדיימה ללא פתרון: לישראל הכוח הצבאי אבל איבנה מאמינה בשנות לעربים עדין נחיתות צבאית אבל

יש להם מספרים וזמן. הם יכולים לאחבות לטעות ישראל שיכולה להיות גורלית ומודעתה לסקנה עשויה את ישראל מתחה ונוקשה בדיפלומטיה" ³⁰.

ומכאן בסכום המצב בולטת בתפיסתו נושא התלוות: תלות אינה יחס קל, בעיקר כלפי עצמת על, קיומם מדינה קטנה בעולם עוזיין ליצור נואנפים שלא תמיד בתפסים במידגבה רחוצה ובעל שולי בטחון רחבים. אמריקה יכולה לקחת סכום למען חלים יותר מאשר ישראל. משום אמריקה מעורבת בזאת בעקיפיו. לישראל ח'א נושא קיומי. אמריקה יכולה לסבול נסויים, לישראל טעות בחשוב יכול להביא לשואה" ³¹.

בשיחות בפקין ב-12 בנובמבר 1973 רמז קיסינגייר על האלתה נמנעות בשרה טריטורילית, "אם שחות השлом יכולו להיות מיוחד במיוחד לישראל עד כמה שבתוונה יכולה להיות מושחת תחת תנאים חדשים כאשר גבולותיה יהיו שונים מלאה של הפטקת האש. ונטיגות יתחייבו במצב החלטת 242" ³².

ニיקסון היה יותר חד-משמעות בקורסו באזרז ביוני 1974. "במקרים תואם הבטיח שטרת אריה'ב היא להציג למצרים את הגבול הבינ'יל בסיני. גם בירושלים ובעומן אמר שעלה לישראל לחזור לגבולות 67, ואמר לאסף שטרת הסכמי הבינ'ים היא "להרגיל" את ישראל לרענון שיש לרדת מן תרמה. על ידי מדיניות "צעד צעד". גם פרוד חזר ואמר לסתור על עמדת ניקסון בשיחותיו עם סדאת בצלצ'ורג ביופי 1967" ³³.

בשיחתו עם בורגיבה ב-6 בנובמבר 1973 אומר קיסינגייר: אחרים יכולים לתה נשך, רק אריה'ב יכולה לתה שטחים" ³⁴.

המלחמה גרמה לערעור רציני במעמד האסטרטגי של ישראל. חשפה את מגבלותה, יצרה בסיסי יותר רצינני ביחסו עם אריה'ב, עברת האופורית של "הפטember השחורי" ב-1970 היחדים בין ישראל לבין אריה'ב קיבל פרופורציות חדשות עם עצבם המדיניים האמריקאים חדשה ביחס למצרים. התלוות בארכ'יב, צבאית וככלכלית גדרה ללא פרופורציות, התלוות בוטה. האמריקאי במוסדות בין'יל, והتلות בהתרעה תגלובלית: האמריקאית בעיטה מסוכנת והגבילה באופן חמוץ את כושר המתמרן גם

.50

הצבאי וגם המדייני.

באשר ישכו תקרבות לבנון מעצבי תפיסת בטחון לאומי ישראלי יוכלו להווכת שعروצמתו של צה"ל שהופgn במלחמה ולא שגה במאומה את מצביה של ישראל, האסטרטגי והמדיני שהורעה ללא תקנת אחורי מילוי וحصلה ללא פשרות של את האשליות של מלחמת "ששת הימים".

בטחון מול ריבונות

החתם מן הדריכים לגשר מעל הפער בין סכוני הבטחון לבין החרחה בוויתורי טרייטורליים, העלה קיסינגר את הרעיון של "אבל אוזן בין ריבונות ובטחון", במקום הנושא של ארינג "שלוט תמורה נסיגה"³⁵. "לפי חנתתו של קיסינגר: "אין ישראל יכולה לטגת לקו 4 ליווני 1967, אלא לסכן את בטחונה באופן חמור ומ אין לה סיכוי לאHING שלום עם שכנותיה. אם תמן לוותר על כל הישגיה במלחמה "ששת הימים". כדי להחלץ מן המבוור הוא הגה אם הרעיון "בטחון מול ריבונות" ישראלי יכולת לפנות כוחות צבאיים מעבר לשטח הריבוני של ולקיים סדרי בטחון מחוץ לגבולות המוכרים. יש בזה לדעתו הרבה מן הסיכוי לשלם, המפחית את הסכנה"³⁶.

"מצרים תקיפה בקרים לאבחנה בין ריבונות לבטחון ישראל קרא לזה ריבונות מוחלט"³⁷.

לא ברור אם הפטرون הזה שהוא סכוון מחושב בבחינה בטחונית הוא או ניברסלי לא בבחינת השוני במצב הגבולות וגם לא בנסיבות השוני של המדינות השכנות לקבל את העקרון אבל אין ספק שגם הרעיון הזה כמו רעיון הפרוץ שפומח על ידי עברון הורובייך מהווים אלרבטיבות של פארון בקומפליקט שלווצו העיקרי הוא לא ניתן לפיתרו באמצעות צבאים ויש לחפש דרכי מדיניות.

הערות לפרק : כמה היבטים על השפעת מיהaic

עמ' 393	ג. קיסינז'ר : שנותי בבית הלבן S. Ahronson - Conflict and Bargaining in the Middle East N. Safran - Israel the Embattled Ally E. Sheeran - The Arabs, Israelis and Kissinger בשיחה עם מדינאים ישראליים וארה"ב ב-6 לדצמבר 1973 W.B. Quandt - Decade of Decisions " . " " " H. Kissinger - Years of Upheaval " " " " קיסינז'ר לצוות הישראלי במוו"מ ב-10 בנובמבר 1974 H. Kissinger - Years of Upheaval Quandt - Decade of Decisions H. Kissinger - Years of Upheaval " " " " שיחת קיסינז'ר עם הצוות הישראלי למוו"מ ב-13 לסתמבר 1975 על "היחסים המיווחדים" : B. Reich - Quest for Peace Sheeran E. - The Arabs, Israelis and Kissinger Malcolm Kear - Americans M.E. Policy Richard Nixon - Memoirs Kissinger - Years of Upheaval " " " " " " Quandt - Decade of Decisions " " " Kissinger - Years of Upheaval	1 pp 516 2 pp 508 3 pp 33 4 5 pp 219 6 pp 189 7 pp 460 8 pp 465 9 10 pp 637 11 pp 208 12 pp 530 13 pp 541 14 15 16 pp 365-387 pp 53 17 pp 10 18 pp 941 19 pp 237 20 pp 245 21 pp 981 22 pp 4 23 pp 194 24 pp 236 25
---------	---	--

הערות על הפרק : כמה היבטים על השפעת מיה"כ

		26
	קיסינגר לצווות המועם הישראלי ב-18 לאוקטובר 1974	26
	ב-13 ליולי "	27
367 ימ'	קיסינגר - שנותי בבית הלבן	28
	H. Kissinger - Years of Upheaval	pp 639 29
	" " "	pp 634 30
	" " "	pp 621 31
	" " "	pp 878 32
	Sheeran - Kissinger, Israel and the Arabs	pp 133 33
	H. Kissinger - Years of Upheaval	pp 632 34
	Quandt - Decade of Decisions	pp 172 35
468 ימ'	רביין - פנקש שירות	36
	H. Kissinger - Years of Upheaval	pp 227 37